

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ระยะ และมีกลุ่มเป้าหมายในแต่ละระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การพัฒนากระบวนการตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและการดำเนินการพัฒนาด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายในระยะนี้ เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 28 โรงเรียน ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 28 คน 2) ครูผู้สอนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 28 คน 3) ศึกษาพิเศษที่รับผิดชอบด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน 4) ศึกษาพิเศษที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

ขั้นตอนที่ 2 การร่างและตรวจสอบกระบวนการตามแนวคิดของการตอบสนองต่อการอ่าน ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายในระยะนี้ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบจัดการเรียนร่วม จำนวน 2 คน 2) ครูในโรงเรียนต้นแบบจัดการเรียนร่วม 2 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 6 คน 3) ศึกษาพิเศษที่รับผิดชอบด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน 4) ศึกษาพิเศษที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการพัฒนานักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวคิดของการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ

2. ระยะที่ 2 การศึกษาถึงประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในระยะนี้ เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ประกอบด้วย

1. กลุ่มเป้าหมายในการทดสอบประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ เป็นนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 โรงเรียน จำนวน 2 ห้องเรียน จับสลากเลือกกลุ่มทดลองจำนวน 1 โรงเรียน และกลุ่มควบคุมจำนวน 1 โรงเรียน โดยกลุ่มควบคุมมีนักเรียนจำนวน 27 คน กลุ่มทดลองมีนักเรียนจำนวน 32 คน

2. กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ ประกอบด้วย 2.1) ครูผู้ช่วยวิจัย 2.2) ผู้ปกครองนักเรียน 2.3) ผู้บริหารโรงเรียน ของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มเป้าหมาย

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การเลือกไว้ดังนี้

1. เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนยินดีให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เป็นโรงเรียนที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยินดีให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เป็นโรงเรียนที่มีครูผู้สอนจบวิชาเอกการสอนภาษาไทย
5. เป็นโรงเรียนที่มีครูผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ผลที่เกิดจากกระบวนการตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน

ตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ที่วัดได้จาก

1. ความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่ผ่านกระบวนการตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ
2. ความพึงพอใจของ ครูผู้ช่วยวิจัย ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อกระบวนการตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ
3. จำนวนนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน

4. เครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่สร้างตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพของ ชาย โพธิ์สิตา (2552) ครอบคลุมประเด็นหลักได้แก่กระบวนการพัฒนา/

แก้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของครู มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้

4.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แล้วนำมากำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วย ครอบคลุมประเด็น กระบวนการพัฒนา/แก้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียน การจัดการเรียนการสอน ของครู

4.1.2 กำหนดระยะเวลาในการสัมภาษณ์ครั้งละไม่เกิน 1 ชั่วโมงต่อผู้รับการ สัมภาษณ์จำนวน 1 ราย

4.1.3 เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ สอนภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 1 คน ศิษยานุเทศก์ด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ศิษยานุเทศก์ด้านการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย จำนวน 1 คน

4.2 แบบคัดกรองนักเรียนอย่างทั่วถึง เป็นเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการคัดกรองด้านการ อ่านของนักเรียน และใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพผลความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน เมื่อสิ้นสุดตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ ซึ่งเป็นแบบทดสอบการอ่านคำ ข้อความ ประโยค หรือเรื่องราว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.2.1 กำหนดวัตถุประสงค์และสิ่งที่ต้องการวัด

4.2.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือการ จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หนังสือเรียนชุดรายวิชาพื้นฐาน ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ได้คำที่ปรากฏในบัญชีคำพื้นฐาน จำนวน 337 คำ ซึ่งจำแนกโดยใช้เกณฑ์พิจารณา ประกอบด้วย 1) คำเดี่ยวง่าย 2) คำเดี่ยวยาก 3) คำประสมง่าย 4) คำประสมยาก

4.2.3 จัดทำเครื่องมือ คือแบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำที่อยู่ในข้อความ ประโยค มีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- การอ่านคำ กำหนดลักษณะของการอ่านและเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้ อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง หมายถึง อ่านได้อย่างคล่องแคล่วไม่ติดขัด อ่านได้ถูกต้องแต่อ่านช้า หรือลืกละบาง แต่สามารถแก้ไขคำที่ผิดได้ด้วยตนเอง ได้คะแนน 1 คะแนน อ่านออกเสียงคำ ไม่ถูกต้อง หมายถึง ออกเสียงผิด อ่านเพิ่มคำ ไม่ได้คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนคือนับจำนวนคำ ที่อ่านได้ถูกต้อง 1 คำ ต่อ 1 คะแนน

- การอ่านออกเสียงคำที่อยู่ในข้อความ ประโยค หรือเรื่องราว โดยกำหนด เกณฑ์ในการให้คะแนน คือ อ่านออกเสียงคำในข้อความ ประโยค หรือเรื่องราวได้ถูกต้อง หมายถึง

ได้อย่างคล่องแคล่วไม่ติดขัด อ่านได้ถูกต้องแต่อ่านช้า หรือลืมนำบางคำ แต่สามารถแก้ไขคำที่ผิดได้ด้วยตนเอง นับจำนวนคำที่อ่านได้เป็นคำๆ อ่านออกเสียงคำไม่ถูกต้อง หมายถึง ออกเสียงผิด อ่านเพิ่มคำ ไม่ได้คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนคือ นับจำนวนคำที่อ่านได้ถูกต้อง 1 คำ ต่อ 1 คะแนน

4.2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าความสามารถด้านการอ่านที่กำหนดไว้ในแบบคัดกรองนักเรียนอย่างทั่วถึงนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าความสามารถด้านการอ่านที่กำหนดไว้ในแบบคัดกรองนักเรียนอย่างทั่วถึงนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่กำหนดไว้ในแบบคัดกรองนักเรียนอย่างทั่วถึงนั้นไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

4.2.5 นำแบบคัดกรองนักเรียนอย่างทั่วถึงที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาคำนวณค่าความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (กรมวิชาการ, 2545) โดยค่าของข้อมูลที่ใช้ได้ตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไป

4.2.6 ปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง จนได้แบบคัดกรองนักเรียนอย่างทั่วถึงที่มีค่าดัชนีที่มีความเหมาะสม คือตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไป

4.3 แบบประเมินติดตามความก้าวหน้าด้านการอ่าน เป็นแบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ในช่วงการดำเนินการกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ ที่ผู้วิจัยปรับมาจากคำในแผนการเรียนรู้หลัก ซึ่งมีโครงสร้างของคำสอดคล้องกับคำที่ใช้ในการคัดกรองอย่างทั่วถึงได้จำนวนคำทั้งสิ้น 170 คำ

4.4 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้หลัก เป็นแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) ที่ใช้สำหรับนักเรียนทุกคนตลอดการดำเนินการทั้ง 3 ระยะ 2) แผนการจัดการเรียนรู้เสริม ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเอกสารชุดแนวทางพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ใช้สำหรับจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมให้นักเรียนที่อยู่ในระยะที่ 2 (Tier 2) 3) แผนการเรียนรู้รายบุคคล เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยปรับตามเอกสารชุด

แนวทางพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.5 แบบสอบถามความพึงพอใจ ของครูผู้ช่วยวิจัย ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความบกพร่องด้านการอ่านตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ ดำเนินการพัฒนามาตามขั้นตอนดังนี้

4.5.1 เสนอแบบสอบถามความพึงพอใจต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของการใช้ภาษา

4.5.2 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในระยะนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 จัดเตรียมเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย

5.2 ประสานไปยังเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 และโรงเรียนเป้าหมายเพื่อแจ้งขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

5.3 ดำเนินการตามกระบวนการตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ดังนี้

5.3.1 สร้างความเข้าใจในการดำเนินกระบวนการตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามลำดับขั้นตอน

5.3.2 ดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ทั้ง 3 ระยะ (Tier) โดยระยะที่ 1 สอนทั้งชั้น ระยะที่ 2 สอนนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่านเป็นกลุ่มย่อย ระยะที่ 3 สอนนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งการพัฒนานักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ ปรากฏผลดังนี้

1) ดำเนินการคัดกรองอย่างทั่วถึง โดยการประเมินการรู้จักรูปและเสียงพยัญชนะประเมินการรู้จักรูปและเสียงสระ และการทดสอบการอ่านออกเสียงคำ จำนวน 119 คำ

2) จัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน จำนวนทั้งหมด 25 แผน ทั้งหมด 25 สัปดาห์ สำหรับสอนนักเรียนทั้งชั้น

3) จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่มีคะแนนจากแบบประเมินคิดตามความก้าวหน้า โดยสอนเป็นกลุ่มย่อยในเวลา 12.00 - 12.30 น. ของทุกวันเป็นเวลา 6 สัปดาห์ โดยใช้

แผนเสริม ซึ่งเป็นแผนตามเอกสารชุดแนวทางพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4) จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่ยังมีคะแนนจากแบบประเมินติดตามความก้าวหน้าไม่ผ่านร้อยละ 60 โดยสอนรายบุคคล ในเวลา 12.00 - 12.30 น. และ 15.00 - 15.30 น. ของทุกวันเป็นเวลา 6 สัปดาห์ โดยใช้แผนเสริม ซึ่งเป็นแผนตามเอกสารชุดแนวทางพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนของกระบวนการตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for Social Science) ประกอบด้วย

6.1 สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการอ่านของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการใช้กระบวนการพัฒนานักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ

6.3 แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experiment) มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ไม่เท่าเทียมกัน (Non-equivalent Control Group Design) (Campbell and Stanley (1969) ลักษณะแบบแผนการวิจัยมีลักษณะดังนี้

	O_1	X	O_2
			
	O_3		O_4
เมื่อ	X	เป็นกระบวนการพัฒนาฯ	
	O_1	เป็นผลการทดสอบก่อนทดลองของกลุ่มทดลอง	
	O_2	เป็นผลการทดสอบหลังทดลองของกลุ่มทดลอง	

- O₃ เป็นผลการทดสอบก่อนทดลองของกลุ่มควบคุม
- O₄ เป็นผลการทดสอบหลังทดลองของกลุ่มควบคุม
- เป็นความไม่เท่าเทียมกันในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง